

Svešvaloda (angļu, franču, vācu), beidzot 9. klasi

Valsts pārbaudes darba programma

Svešvaloda (angļu, franču, vācu), beidzot 9. klasi

Valsts pārbaudes darba programma

Valsts pārbaudes darba programma ir izstrādāta Eiropas Sociālā fonda projektā "Kompetenču pieeja mācību saturā" (turpmāk – Projekts).

Valsts pārbaudes darbu satura, programmu un paraugu izstrādi Projektā vadīja **Pāvels Pestovs**.

Valsts pārbaudes darba programmas izstrādi un sagatavošanu publicēšanai vadīja **Tatjana Kunda**.

Valsts pārbaudes darba programmu izstrādāja **Ina Baumane, Olga Billere, Viktorija Ivanova, Anita Jonasta, Vita Kalnbērziņa, Dita Lapiņa, Anita Lazdāne, Dina Šavlovska, Elina Vestmane** un **Katrina Vēvere**.

Valsts pārbaudes darba programmas izstrādē piedalījās Eiropas Komisijas svešvalodu pārbaudes darbu eksperts, Eiropas Moderno valodu centra *RELANG* projekta lektors, Ungārijas Pēčas universitātes asociētais profesors **Gabors Szabo (Gábor Szabó), Ph. D., habil.**

Valsts pārbaudes darba programmu izvērtēja ārējie eksperti **Anita Auziņa, Elita Balčus, Inga Bliska, Gundega Muceniece, Astra Skrābāne** un **Liāna Viduce**.

Projekts izsaka pateicību visām Latvijas izglītības iestādēm, kas piedalījās valsts pārbaudes darbu aprobācijā.

Saturs

levads	4
1. Valsts pārbaudes darba mērķis	4
2. Vērtēšanas saturs	4
2.1. Valodas apguves līmenis	4
2.2. Sasniedzamo rezultātu veids un grupa	5
2.3. Izziņas darbības līmenis	6
3. Valsts pārbaudes darba uzbūve	6
4. Nepieciešamo resursu nodrošinājums	12
5. Vērtēšanas kārtība un kritēriji	12
6. Palīglīdzekļi, kurus atļauts izmantot valsts pārbaudes darba laikā	13
7. Ricības vārdu skaidrojums	13
PIELIKUMI	14
1. pielikums. Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti svešvalodā, beidzot 9. klasi	14
2. pielikums. Skolēnu snieguma līmeņu apraksti rakstīšanas un runāšanas uzdevumos svešvalodā, beidzot 9. klasi	16
3. pielikums. Valsts pārbaudes darba programmā un valsts pārbaudes darba paraugā lietotie kodi	18

Ievads

Valsts pārbaudes darba (turpmāk – VPD) programma veidota kā teorētiskais ietvars 2022./2023. mācību gada un nākamā gada valsts pārbaudes darbu izstrādei, kas nodrošinātu to salīdzināmību, grūtības pakāpes nemainību un pēctecību.

Programmā skaidrots valsts pārbaudes darba vērtēšanas saturs, valsts pārbaudes darba uzbūve, vērtēšanas kārtība un kritēriji un nepieciešamo resursu un palīgīdzekļu nodrošinājums.

1. Valsts pārbaudes darba mērķis

VPD mērķis ir novērtēt skolēnu sniegumu svešvalodā atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumu Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem" (turpmāk – standarts) 2. pielikumam "Sasniedzamie rezultāti valodu mācību jomā, beidzot 3., 6. un 9. klasi", kā arī iegūt datus skolēnu snieguma un apgūtā mācību satura izvērtēšanai, metodisko ieteikumu izstrādei, pedagogu profesionālās pilnveides plānošanai u. tml. Skolēni, kuri demonstrē atbilstošu valodas prasmi līmeni VPD, saņem apliecinājumu par valodas apguves līmeni B1 saskaņā ar Eiropas kopīgajām pamatnostādņēm (turpmāk – EKP).¹

VPD adresāts – skolēni, kuri ir apguvuši valodu mācību jomas sasniedzamos rezultātus (turpmāk – SR) svešvalodā, beidzot 9. klasi (1. pielikums) un kuri kārtos valsts noteikto pārbaudes darbu valodu mācību jomā – svešvaloda.

2. Vērtēšanas saturs

VPD "Svešvaloda (angļu, franču, vācu), beidzot 9. klasi" novērtē skolēnu sniegumu svešvalodā receptīvajās un produktīvajās darbībās, kā arī to savstarpējā mijiedarbībā. VPD pārbauda skolēnu spēju saprast un lietot literāro valodu, runājot un rakstot par sev zināmām tēmām, ar kurām saskaras personiskajā, mācību un sabiedriskajā jomā.

VPD "Svešvaloda (angļu, vācu, franču), beidzot 9. klasi" vērtēšanas saturu raksturo trīs kategorijas:

- 1) valodas apguves līmenis;
- 2) sasniedzamo rezultātu veids un grupa;
- 3) izziņas darbības līmenis.

2.1. Valodas apguves līmenis

Atbilstoši standarta 2. pielikuma 4.1. punktam, "beidzot 9. klasi, skolēns spēj saprast svarīgāko skaidros izteikumus literārā valodā par zināmiem tematiem tekstos, kas saistīti ar darbu, skolu, brīvo laiku. Spēj gandrīz vienmēr tikt galā situācijās, kādas var rasties, ceļojot pa vietām, kur runā apgūstamajā valodā. Spēj izveidot vienkāršu, saistītu tekstu par tuviem vai personīgi interesējošiem tematiem. Spēj aprakstīt pieredzēto, notikumus, sapņus, cerības un centienus, īsi pamatot un paskaidrot savus uzskatus, plānus (valodas apguves līmenis B1)". Attiecīgi VPD saturs izstrādāts atbilstoši standartā plānoto skolēna SR grupām, beidzot 9. klasi, saskaņojot tās ar EKP valodas B1 līmeņa aprakstiem. VPD saturs iekļauj saziņas uzdevumus, kurus var veikt valodas lietotājs B1 līmenī, iesaistoties valodas komunikatīvajās darbībās un lietojot atbilstošas saziņas stratēģijas.

Lai veiktu saziņas uzdevumus, valodas lietotājiem ir jāiesaistās valodas komunikatīvajās darbībās un jālieto saziņas stratēģijas. Produktīvās darbības uzdevumi un stratēģijas ietver gan mutiskas, gan rakstiskas darbības. Receptīvās darbības un stratēģijas ietver mutvārdu un rakstveida informācijas uztveri, sapratni, izpratni un novērtēšanu. Interaktīvajās darbībās valodas lietotājs pārmaiņus darbojas gan kā runātājs, gan kā klausītājs kopā ar vēl vienu vai vairākiem sarunas partneriem, tā, sadarbojoties nozīmes veidošanā, rodas sarunas diskurss.

¹ Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana. Rīga: Valsts valodas aģentūra, 2006. ISBN 9789984983677
Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. 2th ed. Strasbourg: Council of Europe, 2001.
Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. 3th ed. Strasbourg: Council of Europe, 2018.

2.2. Sasniedzamo rezultātu veids un grupa

VPD dod skolēnam iespēju pārbaudīt savas zināšanas un izpratni, prasmes, ieradumus un zināšanu, izpratnes un prasmju kombinācijas, kuras skolēns svešvalodā ir apguvis.

Skolēnam plānotie SR ir četru veidu:

- 1) zināšanas un izpratne;
- 2) prasmju grupas;
- 3) ieradumi;
- 4) zināšanu, izpratnes, prasmju un ieradumu kombinācijas.

Katram sasniedzamo rezultātu veidam ir norādītas sasniedzamo rezultātu grupas, kuras aptver standartā noteikto mācību saturu un tiek pārbaudītas/mērītas VPD (1. tabula).

Zināšanu un izpratnes pārbaude aptver visas svešvalodu standarta galvenās daļas: konteksts, tekstveide un zināšanas par valodas sistēmu. Zināšanu un izpratnes apguve attiecas uz standartā plānotajiem SR, kuri parasti ietver darbības vārdus "apraksta", "skaidro", "pamato" u. c. Plānoto SR apguvi skolēns demonstrē, piemēram, atbildot uz jautājumiem par dzirdēto vai izlasīto, izsakot savu domu, izvēloties atbilstošus formulējumus un ievērojot valodas lietošanas principus.

Prasmju apguvi skolēns demonstrē darbībā, piemēram, "atšķir", "izvērtē", "izsecina", "apraksta", "izmanto". Tās ir būtiskas mācību priekšmeta specifiskās prasmes, domāšanas un caurviju prasmes. Prasmju grupas ietver valodas uztveri, producēšanu, mijiedarbību/sadarbību un informācijas pratību.

Ievērojot to, ka **ieradumu** vērtēšanai nozīmīgi ir novērot skolēna darbību ilgākā laikposmā, VPD tiešā veidā ieradumi netiek vērtēti. Tajā pašā laikā ieradumi, kas mērķtiecīgi veidoti mācību procesā, nozīmīgi ietekmē skolēnu sniegumu VPD, piemēram, skolēna spēja izvēlēties uzdevumam atbilstošas lasīšanas un klausīšanās stratēģijas, regulāri kontrolēt savas valodas kvalitāti un iederību noteiktā situācijā, kā arī ieradums sava teksta veidošanu sākt ar plānu un melnrakstu, pamatot un paskaidrot savas atbildes. Tādējādi varētu teikt, ka skolēnu ieradumi VPD tiek vērtēti netieši, integrējot šo vērtējumu noteiktos prasmju kritērijos.

Zināšanu, izpratnes un prasmju kombināciju apguvi skolēns demonstrē darbībā, integrējot visas iepriekš minētās sastāvdaļas uz problēmas risinājumu orientētos uzdevumos. Zināšanu, izpratnes, prasmju un ieradumu kombinācijas skolēns demonstrē darbībā, jaunās, tai skaitā reālās dzīves situācijās, risinot piedāvātās problēmas, mērķtiecīgi izmantojot un pārveidojot informāciju.

Zināšanas un izpratne ir visu prasmju un kombināciju sastāvdaļa un netiek vērtētas atsevišķi.

1. tabula. Sasniedzamo rezultātu veidi, grupas un to īpatsvars VPD

Sasniedzamo rezultātu veids un grupa		Īpatsvars (%)
Zināšanas un izpratne	Demonstrē izpratni par: <ul style="list-style-type: none"> • valodas līdzekļu lietojuma atbilstību saziņas situācijai; • daudzveidīgām valodas lietojuma stratēģijām; • uzvedības un saskarsmes normām; • dažādiem teksta veidiem, tekstu uzbūves principiem, mērķiem un stilistisko nokrāsu; • teksta organizācijas, vienotības un saskaņotības principiem; • valodas fonētiskās, gramatiskās un leksiski semantiskās struktūras normām. 	20±5
Prasmju grupas	Uztver un izvērtē runātā un rakstītā teksta saturu un struktūru.	55±5
	Iegūst, izvērtē, pārveido un ētiski izmanto informāciju.	
	Producē un publisko loģiski saistītu runātu un rakstītu tekstu.	
	Lieto atbilstošas saziņas un sadarbības stratēģijas.	
Zināšanu, izpratnes un prasmju kombinācija	Problēmrisināšana: <ul style="list-style-type: none"> • mērķtiecīgi izmanto iegūto informāciju, idejas, pārdomas savos mutvārdu un rakstveida tekstos. 	25±5

2.3. Izziņas darbības līmenis

VPD saturs izstrādāts atbilstoši standartā plānoto skolēnam SR grupām, beidzot 9. klasi, saskaņojot tās ar izziņas darbības līmeņu aprakstiem (2. tabula), kas balstās SOLO taksonomijā (angļu val. – *Structure of Observed Learning Outcomes*) jeb novēroto mācīšanās rezultātu struktūrā. Svešvalodu standarta SR grupas un SOLO taksonomija veido VPD uzdevumu kompleksumu un ļauj prognozēt uzdevumu grūtības pakāpi. Valodu apgūvē grūtības pakāpi raksturo makrofunkcijas – apraksts, salīdzinājums un cēloņsakarības, kas ir salīdzināmas ar SOLO I–IV līmeni.

2. tabula. Izziņas darbības līmeņu raksturojums un to īpatsvars VPD.

Izziņas darbības līmenis un tā apraksts		Īpatsvars (%)
I	Uztver un lieto vārdus, frāzes, teikumus un dažādus tekstu veidus svešvalodā.	20±5
II	Piemēro valodas struktūras attiecīgajai situācijai, novērtē situāciju un tās dalībnieku vajadzības.	25±5
III	Lieto valodas zināšanas vai prasmes jaunās situācijās, uzskatāmi atklājot izpratni par valodas lietojuma atbilstību saziņas mērķim.	30±5
IV	Lieto valodas zināšanas un prasmes situācijās ar atbilstošu kompleksuma pakāpi.	25±5

Izziņas darbības līmeņu integrācija uzdevumos atklāj VPD pārbaudāmā satura sadalījumu pa uzdevumiem dažādās VPD daļās, ko varam saukt par tā algoritmu. VPD parauga uzdevumi veidoti atbilstoši SR grupām – plānotajiem skolēnam SR, beidzot 9. klasi. Katrs uzdevums pārbauda vairākas SR grupas.

3. Valsts pārbaudes darba uzbūve

VPD veido divas daļas: rakstveida daļa un mutvārdu daļa. Rakstveida daļā izvērtē skolēna izpratni, spējas un prasmes receptīvās darbības – **klausīšanās un lasīšanas** uzdevumos, produktīvās darbības – **rakstīšanas** uzdevumā. Mutvārdu daļā pārbauda skolēna spējas pilnvērtīgi piedalīties mutvārdu saziņā produktīvās darbībās un reaģēšanu runas mijiedarbībā – **runāšanas** uzdevumā.

VPD uzdevumi veidoti attiecīgajā svešvalodā. Darbam ir viens variants.

VPD uzbūve, punktu, uzdevumu skaits, daļu īpatsvars un izpildei paredzētais laiks apkopots 3. tabulā.

3. tabula. VPD uzbūve.

VPD daļa	Darbību veidi (EKP)	Valoddarbības prasme	Maksimālais iegūstamo punktu skaits	Uzdevumu skaits	VPD daļas īpatsvars (%)	Izpildes laiks (min)
Rakstveida daļa	Receptīvās darbības	Lasīšana	20	3	25	40
		Klausīšanās	20	3	25	25
	Produktīvās un mijiedarbības darbības	Rakstīšana	20	1	25	40
Mutvārdu daļa		Runāšana	25x0,8 = 20	1	25	20
		Kopā	80	8	100	125

Receptīvo (klausīšanās un lasīšanas) darbību pārbaudes uzdevumi

Receptīvo darbību pārbaudē skolēns demonstrē savas zināšanas un prasmes saistībā ar lasīšanas un klausīšanās valoddarbības prasmēm. Lasīšanas un klausīšanās uzdevumi B1 līmenī pārbauda skolēnu spēju saprast svarīgāko skaidros izteikumos literārā valodā par zināmiem tematiem tekstos, kas saistīti ar darbu, skolu, brīvo laiku.

Skolēns demonstrē prasmes saprast dažādu tekstu nolūku, uztvert galveno domu un būtību, uztverot gan vispārīgo, gan atsevišķas detaļas; iegūt tieši izteiktu konkrētu informāciju, idejas, viedokļus; saprast galvenos secinājumus loģiski pamatotos tekstos, izsekot argumentācijai loģiski pamatotos tekstos, uztvert svarīgākos jautājumus.

Produktīvo un mijiedarbības (rakstīšana un runāšana) darbību pārbaudes uzdevumi

Rakstīšana

Rakstīšanas daļu veido viens uzdevums, kurā pārbauda skolēnu prasmi uzrakstīt saistītu un secīgu tekstu (piemēram, apraksts, stāsts, raksts, personiskā vēstule utt.), ievērojot piedāvātās saziņas situācijas kontekstu (ko atklāj iedevums un norādījumi) un lietojot svešvalodu atbilstoši EKP B1 līmeņa prasībām. Savā tekstā (ap 200 vārdu) skolēns izpilda dažādas valodas funkcijas, samērā precīzi pauž informāciju un izsaka savas domas par piedāvāto saziņas situāciju, pauž savu attieksmi un paskaidro to.

Runāšana

Skolēni piedalās runāšanas daļā pāros. Mutvārdu pārbaudi veido viens uzdevums, kas sastāv no divām daļām: savas pozīcijas prezentācija monologrunā un mijiedarbība dialogā, uzdodot ar sarunas partnera viedokli saistītos jautājumus un panākot vienošanos, kā arī atbildot uz diviem jautājumiem, kurus uzdod mutvārdu daļas intervētājs. Runāšanā pārbauda skolēna prasmi paust savas domas un attieksmi, paskaidrojot to (producēšanas darbības). Skolēns demonstrē mijiedarbību, izmantojot uztveres un produktīvas stratēģijas, iesaistoties sarunā un uzturot to, uzklusot otra viedokli, noskaidrojot attieksmi un atbildot uz jautājumiem.

Skolēni saņem saziņas situāciju aprakstu, kurš ietver sevī sarunas tēmu, mērķi, pozīcijas/nostājas aprakstu, atslēgvārdus, sarunas pieturpunktus. Atbilstoši tēmai, piedāvātajai pozīcijai un atslēgvārdiem skolēni 5 minūšu laikā sagatavo līdz 2 minūtēm garu runu. Pēc tam secīgi prezentē savu pozīciju, uzklausa viens otru un veic piezīmes par dzirdēto. Pēc monologrunas prezentācijas skolēniem tiek dotas 2 minūtes, lai sagatavotu 2–3 jautājumus, kas balstīti uz sarunas partnera teikto. Otrās daļas laikā skolēni izmanto sagatavotos jautājumus, lai apspriestu viens otra nostāju un iesaistītos sarunā. Sarunas laikā skolēniem arī jāvienojas par kādu ar tēmu saistītu jautājumu. Pēc sarunas skolēni secīgi atbild uz diviem intervētāja jautājumiem.

Detalizēts katras daļas uzdevumu apraksts apkopots 4. tabulā. Standarta SR kodu atšifrējumu skatīt 3. pielikumā.

4. tabula. Receptīvo, kā arī produktīvo un mijiedarbības darbību pārbaudes katras daļas detalizēts uzdevumu apraksts.

4.1. VPD lasīšanas daļas saturs un uzbūve.

SR veids un grupa		Standarta SR kods	Tekstu veidi (iedevums)	Pārbaudāmā valoddarbība/prasme	Uzdevumu veidi (atdevums)	Īpatsvars (punkti)
Prasmju grupa	Zināšanas un izpratne	VS.9.1.1.1. VS.9.1.1.3. VS.9.1.1.8 VS.9.2.1.2. VS.9.2.1.3. VS.9.2.1.5. VS.9.3.1.5. VS.9.4.1.	4–5 īsi dažādi daļēji autentiski rakstveida teksti: sludinājums, paziņojums, e-pasts, raksta fragments, intervijs utt.	Dažāda veida īsu tekstu izpratne, analīze, nepieciešamās informācijas salīdzinājums. Tekstu caurskatīšana un pārlesīšana teksta būtības, funkcijas un vēstījuma izpratnei: teksta detaļas, izteiktās domas, viedokļi, galvenā doma, teksta nolūks un mērķi.	Dažādu veidu uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> • daudzizvēļu uzdevumi; • vērtējuma izvēles uzdevumi; • teksta papildināšanas uzdevumi; • savietošanas uzdevumi; • informācijas pārneses uzdevumi: piemēram, kopsavilkuma, piezīmju papildināšana, tabulu, infografikas, grafiku aizpildīšana; • atvērtie jautājumi. 	5–6
	Uztver un izvērtē runātā un rakstītā teksta saturu un struktūru. legūst, izvērtē, pārveido un ētiski izmanto informāciju.		Dažādi daļēji autentiski rakstveida teksti: stāstījums, apraksts, skaidrojošs, diskursīvs, informatīvs teksts utt. (piemēram, raksts, buklets, blogs, ziņas, daiļliteratūras fragments, kāds šķirkļis enciklopēdijā, instrukcija).	Garāka teksta izpratne un analīze, informācijas analīze. Teksta caurskatīšana un pārlesīšana teksta būtības, vēstījuma un detalizētas informācijas izpratnei: galvenā doma, cēloņi un sekas, secinājumi, attieksme un viedokļi, nozīmīgākie satura punkti, konkrētā informācija.		7–8
				Garāka teksta saistījuma un organizēšanas paņēmieni izpratne un analīze. Lasīšana teksta satura, struktūras un tekstā iekļauto elementu saskaņotības izpratnei: dažādu tekstu uzbūves principi, sakarības un notikumu secība tekstā, teksta saistījumu veidi.		6–8

4.2. VPD klausīšanās daļas saturs un uzbūve.

SR veids un grupa		Standarta SR kods	Tekstu veidi (iedevums)	Pārbaudāmā valoddarbība/prasme	Uzdevumu veidi (atdevums)	Īpatsvars (punkti)
Zināšanas un izpratne		VS.9.1.1.1. VS.9.1.1.3. VS.9.1.1.8. VS.9.2.1.2. VS.9.2.1.5. VS.9.3.1.5. VS.9.4.1.	Dažādi īsi autentiski un daļēji autentiski ieraksti: sludinājums, ziņas, paziņojums, intervija utt. (2,5–3 min). Atskaņo divas reizes.	Dažādu izteikumu konteksta, nozīmes un funkcijas izpratne, salīdzinājums un analīze. Klausīšanās izteikumu galvenās domas, funkcijas un nolūku izpratnei.	Dažādu veidu uzdevumi: • daudzizvēļu uzdevumi; • vērtējuma izvēles uzdevumi; • savietošanas uzdevumi.	5–6
Prasmju grupa	Uztver un izvērtē runātā un rakstītā teksta saturu un struktūru. legūst, izvērtē, pārveido un ētiski izmanto informāciju.		Dažādi autentiski un daļēji autentiski ieraksti (monologruna), piemēram, radio raidījums, ziņas, stāstījums, prezentācija, saruna, diskusija utt. (2,5–3 min). Atskaņo divas reizes.	Vienkāršas sarunas/runas klausīšanās, izpratne un analīze. Klausīšanās galvenās domas, galveno jautājumu, nolūku, mērķu, faktu, viedokļu, attieksmes, formalitātes līmeņa izpratnei.		5–6
				Teksta satura izpratne un informācijas pārveidošana. Klausīšanās svarīgākās faktiskās informācijas iegūšanai un izmantošanai.	Dažādu veidu uzdevumi: • teksta papildināšanas uzdevumi; • informācijas pārneses uzdevumi: piemēram, kopsavilkuma, piezīmju papildināšana, tabulu, infografikas, grafiku aizpildīšana; • atvērtie jautājumi.	9–10

4.3. VPD rakstīšanas daļas saturs un uzbūve.

SR veids un grupa		Standarta SR kods	Tekstu veidi (iedevums)	Pārbaudāmā valoddarbība/prasme	Uzdevumu veidi (atdevums)	Īpatsvars (punkti)
Zināšanas un izpratne		VS.9.1.1.5. VS.9.1.1.8. VS.9.2.1.6. VS.9.2.1.7. VS.9.3.1.4. VS.9.3.1.7. VS.9.3.1.8. VS.9.4.1.	Saziņas situācijas apraksts (mērķis, konteksts, mērķauditorija) un iedevums (piemēram, e-pasts, sludinājums, piezīmes, viedokļi utt.).	legūtās informācijas apkopošana un nodošana atbilstoši saziņas situācijai un mērķauditorijas vajadzībām. Pieredzēto notikumu, attieksmju, emociju, domu, viedokļu, uzskatu, plānu utt. apraksts, skaidrojums un pamatojums rakstveidā.	Saistīts un secīgs teksts (piemēram, apraksts, stāsts, raksts, personiskā vēstule utt.), ievērojot piedāvātās saziņas situācijas kontekstu (aptuveni 200 vārdus).	20
Prasmju grupa	Uztver un izvērtē runātā un rakstītā teksta saturu un struktūru. legūst, izvērtē, pārveido un ētiski izmanto informāciju. Producē un publisko loģiski saistītu runātu un rakstītu tekstu.					
Zināšanu, izpratnes un prasmju kombinācija	Problēmrisināšana.					

4.4. VPD mutvārdu daļas saturs un uzbūve.

SR veids un grupa		Standarta SR	Tekstu veidi (iedevums)	Pārbaudāmā valoddarbība/prasme	Uzdevumu veidi (atdevums)	Īpatsvars (punkti)
Zināšanas un izpratne		VS.9.1.1.2. VS.9.1.1.4. VS.9.1.1.5. VS.9.1.1.7. VS.9.1.1.8. VS.9.1.1.9. VS.9.1.1.11. VS.9.2.1.1. VS.9.3.1.7. VS.9.4.1.	Skolēni saņem saziņas situācijas aprakstu: sarunas tēma, mērķis, pozīcijas/nostājas apraksts, atslēgvārdi, sarunas pieturpunkti.	Mijiedarbība informācijas nodošanā. Saziņas kontekstā sniedz informāciju, pauž attieksmi un noskaidro viedokli, runā izsaka pārliecinošu pamatojumu.	Strukturēta saruna par doto tematu, lai piedāvātu sarunas biedram savu situācijas risinājumu un panāktu vienošanos. Skolēni izsaka viedokli par savu situācijas risinājumu/ pozīciju, noformulē un uzdod jautājumus, kas saistīti ar sarunas partnera viedokli, panāk vienošanos par kādu jautājumu situācijā. Pēc sarunas skolēni atbild uz skolotāja/intervētāja jautājumiem. (gatavošanās laiks monologrunai – līdz 5 min, dialogam – 2 min; runāšanas laiks monologrunai – līdz 2 min katram skolēnam, dialogam – 3 min; intervētāja jautājumi)	25 x 0,8 = 20
Prasmju grupa	Uztver un izvērtē runātā un rakstītā teksta saturu un struktūru. legūst, izvērtē, pārveido un ētiski izmanto informāciju. Producē un publisko loģiski saistītu runātu un rakstītu tekstu. Lieto atbilstošas saziņas un sadarbības stratēģijas.					
Zināšanu, izpratnes un prasmju kombinācija	Problēmrisināšana.					

4. Nepieciešamo resursu nodrošinājums

Rakstveida eksāmena norisei nav nepieciešams papildu nodrošinājums.

Mutvārdu daļas norisei nepieciešama datortehnika un Valsts izglītības satura centra izstrādātā ieraksta programmatūra, lai veiktu skolēnu atbildes audio ierakstu.

5. Vērtēšanas kārtība un kritēriji

VPD daļās, kas pārbauda receptīvās (klausīšanās un lasīšanas) prasmes vērtē izvēlētās un ierakstītās atbildes. Katra pareiza atbilde – viens punkts. Vērtē rakstītā teksta saturu, nevis formu, piemēram, pareizrakstības kļūdas, kas nerada pārpratumus un nemaina vārda nozīmi, neņem vērā. Savukārt citu valodas elementu izmantojumu, kas sniedz saturiski pareizu atbildi, ņem vērā.

Tā kā producēšanas uzdevumos skolēns var demonstrēt sniegumu dažādās kvalitātes gradācijās, būtiski uzdevumu aprakstā iekļaut kritērijus saskaņā ar kuriem iespējams izvērtēt skolēna snieguma kvalitāti. Rakstīšanas un runāšanas uzdevumu izpilde tiek vērtēta saskaņā ar izstrādātajiem snieguma līmeņu aprakstiem (2. pielikums).

Skolēna iegūto punktu summu katrā daļā un iegūto punktu summu visā darbā izsaka procentos no maksimāli iespējamā punktu skaita. Minimālais iegūto procentu skaits VPD nokārtošanai ir 20% (pārejas periodā 2022./2023. m. g. – 10%, 2023./2024. m. g. – 15%). 20% vērtējums VPD apliecina skolēna spēju uztvert un lietot vārdus, frāzes, teikumus un dažādus tekstu veidus svešvalodā personiskajā jomā un atbilst izziņas darbības I līmenim. B1 līmeņa iegūšanai teorētiski nepieciešami 65%, kas apliecina pietiekamu valodas zināšanu un prasmju līmeni saziņai ikdienas situācijās un valodas lietojumam sabiedriskajā, mācību un ar darba vidi saistītā jomā.

Rakstīšanas uzdevuma vērtēšanas kritēriji

VPD rakstīšanas uzdevuma vērtēšanas kritēriji balstās uz standartā formulētajiem SR un EKP valodu apguvei. Rakstīšanas uzdevuma vērtēšanā izmanto analītisko pieeju, kas ļauj novērtēt atsevišķus teksta parametrus, par katru no tiem piešķirot punktus, kas atbilst vērtēšanas kritērijiem. VPD rakstīšanas uzdevuma kopējo vērtējumu ietekmē skolēna sniegums četros dažādos parametros: **saturs un uzdevuma izpilde**, **organizācija un tekstveide**, **valodas līdzekļu** (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) **daudzveidība**, **valodas lietojuma pareizība un precizitāte** (leksika, gramatika un pareizrakstība).

- **Saturs un uzdevuma izpilde** – vērtē teksta atbilstību uzdevuma prasībām un mērķauditorijas vajadzībām. Rakstīšanas uzdevumā vērtē, vai un cik precīzi teksts atbilst uzdevuma nosacījumiem un saziņas situācijai, vai izteiktais viedoklis ir pamatots ar atbilstošiem piemēriem.
- **Organizācija un tekstveide** – vērtē teksta noformējuma atbilstību mērķim, satura izklāstam un saziņas situācijai, ņemot vērā teksta uzbūves loģiku un saistījumu, t. i., vai teikumi un teksta daļas savstarpēji saistītas, vai lietoti atbilstoši saistītālvārdi, vai ir ievērots teksta dalījums rindkopās.
- **Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība** – vērtē, cik plašs, bagāts un atbilstošs ir tekstā lietotais vārdu krājums (vārdu un izteicienu dažādība, perifrāzes, vārdu savienojumi utt.) un gramatisko formu dažādība jaunveidotajā tekstā, kā arī to atbilstība dotajai situācijai. Tāpat uzmanība tiek pievērsta tam, vai teksta veidošanā pārāk daudz netiek izmantota leksika no iedevuma.
- **Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)** – vērtē gramatikas un vārdu krājuma izvēles precizitāti un pareizu lietojumu, piemēram, vai neprecīzi veidotas gramatiskās konstrukcijas un kļūdas vārdu pareizrakstībā netraucē uztvert tekstā izteikto domu. Būtisks ir arī tas, cik sistemātiskas ir pareizrakstības kļūdas skolēna tekstā.

Runāšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji

Arī VPD runāšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji balstās uz standartā formulētajiem SR un EKP valodu apguvei un to vērtēšanā izmanto analītisko pieeju, kas ļauj novērtēt atsevišķus teksta parametrus, par katru no tiem piešķirot punktus atbilstoši vērtēšanas kritērijiem. Runāšanas kopējo vērtējumu ietekmē skolēna sniegums piecos dažādos parametros: **monologruna** (saistījums, pamatojums), **mijiedarbība informācijas nodošanā** (jautājumu uzdošana, izpratne, sarunas uzturēšana, atbildes uz jautājumiem), **valodas bagātība** (valodas zināšanu un prasmju apjoms, diapazons), **valodas līdzekļu lietojuma pareizība** (gramatiski pareizs un leksiski precīzs valodas lietojums) un **valodas plūdums** (izrūna, uzsvāri, ritms un intonācija).

- **Monologruna** – izvērtē VPD laikā skolēna sagatavotās runas saturu, izteiktā viedokļa un nostājas pamatojumu un teksta saistījumu.
- **Mijiedarbība informācijas nodošanā** – vērtē skolēna spēju sadarboties un uzturēt sarunu, pārliecinoši atbildot uz sarunas partnera un intervētāja jautājumiem, piemēram, jautājumu izpratne un izvērstas atbildes uz jautājumiem. Līdzīgi kā rakstīšanas uzdevumos, arī runāšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji paredz gramatiku un leksiku vērtēt kopā.
- **Valodas bagātība** – vērtē izmantotās leksikas apjomu un gramatisko struktūru kopumu: proti, vai skolēns izmanto piedāvātajai saziņas situācijai atbilstošus un daudzveidīgus valodas līdzekļus.
- **Valodas līdzekļu lietojuma pareizība** – vērtē, vai skolēns lieto gramatiski pareizu un leksiski precīzu valodu atbilstoši B1 līmeņa prasībām.
- **Valodas plūdums** – vērtē izrunu, vārdu un teikumu uzsvāru, valodas ritmu un intonācijas atbilstību situācijai.

6. Palīg līdzekļi, kurus atļauts izmantot valsts pārbaudes darba laikā

VPD nav paredzēts izmantot palīg līdzekļus.

7. Rīcības vārdu skaidrojums

Visos izziņas darbības līmeņos uzdevumu nosacījumos tiek lietoti darbības vārdi, kas nosauc galvenās valoddarbības:

- lasīšana – lasīt (izlasīt);
- rakstīšana – rakstīt, uzrakstīt;
- klausīšanās – klausīties;
- runāšana – izteikt viedokli, uzdot jautājumu, atbildēt uz jautājumu.

Uzdevumu nosacījumu formulējumos var tikt iekļauti vārdi, kas pārbauda skolēna zināšanas un valodas darbības četros izziņas darbības līmeņos – 5. tabulā apkopoti kognitīvajam līmenim raksturīgie darbības vārdi latviešu valodā. VPD uzdevumu nosacījumos šos darbības vārdus izmanto attiecīgajā svešvalodā.

5. tabula. SOLO taksonomijas saikne ar uzdevumu nosacījumiem.

Noteikšana jeb identificēšana	Klasificēšana, raksturošana	Analīze, izvērtēšana	Pārveide, radīšana
atrast, izvēlēties (no teksta), minēt piemēru (no teksta), nosaukt, noteikt jeb identificēt	grupēt, izvēlēties (no piedāvātā kopuma), klasificēt, noteikt jeb diferencēt, papildināt, sakārtot, skaidrot, izskaidrot	analizēt, minēt piemēru (no pieredzes), izvērtēt, pamatot, salīdzināt, secināt, vērtēt	iesaistīt (tekstā), interpretēt, izmantot, pārveidot, sagatavot, veidot

PIELIKUMI

1. pielikums.

Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti svešvalodā, beidzot 9. klasi.

<p>VS.Li.1. Mēs sazināties, klausoties, runājot, lasot un rakstot, lai uzzinātu un sniegtu informāciju, paustu emocijas un veidotu attiecības. Katrai saziņas situācijai ir konteksts, kas nosaka teksta saturu, formu un ietekmē noteiktu valodas līdzekļu izvēli. Dzimtā valoda ir citu valodu apguves pamats, savukārt citas valodas palīdz labāk saprast dzimto valodu.</p>
<p>1.1. Saziņa kontekstā.</p>
<p>VS.9.1.1.1. Apzināti izmanto daudzveidīgas domāšanas stratēģijas (piemēram, nosakot cēloņu un sekas sakarības) valodu apguvē un izziņai citās mācību jomās, meklējot un salīdzinot nepieciešamo informāciju dažādās valodās un avotos.</p>
<p>VS.9.1.1.2. Stāsta par apkārtējo pasauli, savām interesēm, nākotnes nodomiem, ceļojumiem, kultūras pasākumiem. Formulē secinājumus un loģiskus spriedumus par kopīgo un atšķirīgo dažādās valodās un kultūrās, izmantojot savu pieredzi.</p>
<p>VS.9.1.1.3. Saskata un salīdzina sakarības, notikumu secību tekstā, tabulās. Uztver un formulē galveno domu, paskaidro teksta nolūku (piemēram, paziņojumos un sludinājumos).</p>
<p>VS.9.1.1.4. Atbilstoši uzvedības un saskarsmes normām pavēsta, ka saprot dzirdēto/lasīto (piemēram, formulējot sarunas biedra teikto saviem vārdiem), bet, ja nesaprot teikto, lūdz sarunu partneri to paskaidrot vai precizēt.</p>
<p>VS.9.1.1.5. Pauž savu attieksmi un paskaidro to.</p>
<p>VS.9.1.1.6. Patstāvīgi novērtē savus valodu apguves līmeņus un mērķtiecīgi plāno savu valodu prasmju apguvi.</p>
<p>VS.9.1.1.7. Iesaistās sarunās par sev interesējošiem vai zināmiem tematiem. Noskaidro citu attieksmi un uzklausa citu viedokļus, salīdzina tos ar saviem uzskatiem un sniedz atgriezenisko saiti, arī virtuālajā vidē.</p>
<p>VS.9.1.1.8. Analizē citu attieksmi, pauž savas domas un emocijas jaunā kontekstā, izmantojot verbālus un neverbālus saziņas līdzekļus.</p>
<p>VS.9.1.1.9. Atpazīst un lieto pieklājības frāzes dažādās saziņas situācijās (piemēram, uzrunājot pieaugušos).</p>
<p>VS.9.1.1.10. Patstāvīgi izvēlas tekstus virtuālajā vidē par sev interesējošām tēmām, izvērtē iegūtās informācijas ticamību, atsaucas uz informācijas avotu. Sazinās un sadarbojas, izmantojot dažādus rīkus un paņēmienus informācijas iegūšanai, mācībām, izklaidei.</p>
<p>VS.9.1.1.11. Līdzdarbojas projektos un sadarbojas ar citiem kopēja mērķa sasniegšanai starpkultūru situācijās.</p>
<p>VS.Li.2. Valoda un teksti mums palīdz izzināt un saprast pašiem sevi, apkārtējo vidi un kultūru. Teksta radīšana ir jēgpilns process, kura laikā autors izmanto savu un citu pieredzi, rada jaunu informāciju, plāno, veido, pilnveido un prezentē tekstu.</p>
<p>2.1. Teksts un tekstveide.</p>
<p>VS.9.2.1.1. Apspriež un analizē sabiedrībā aktuālas tēmas, veido diskusijas, intervijas, iestudējumus, veido audio/video ierakstus.</p>
<p>VS.9.2.1.2. Klausās vai lasa tekstus (piemēram, diskusijas, ziņu ierakstus, vēstules, brošūras) par dažādām tēmām, salīdzina tekstu veidus un izmanto iegūto informāciju mācību vajadzībām.</p>

VS.9.2.1.3. Izmanto vienkāršus grafikus un ilustrācijas, virsrakstus, lai iegūtu un sakārtotu sev nepieciešamo informāciju, izvēloties drošus informācijas avotus. Veido digitālu tekstu, izmantojot grafiskos apzīmējumus. Pārveido digitālu tekstu no viena veida citā, piemēram, tabulas, shēmas, skaņu ierakstus vai attēlus.
VS.9.2.1.4. Izvērtē informācijas ticamību tīmeklī, piemēram, ziņu portālos un sociālajos tīklos, un pārbauda avotus. Atbildīgi apmainās ar informāciju (ieraksti emuārā, komentāri forumā).
VS.9.2.1.5. Nosaka un izprot dažādu tekstu uzbūves principus un mērķus (piemēram, dailliteratūra, publicistika, zinātniskā literatūra), to stilistisko nokrāsu (piemēram, lietišķs, humoristisks) un formalitātes līmeni.
VS.9.2.1.6. Raksta stāstus par dažādām tēmām, izmantojot apgūtos teksta organizēšanas paņēmienus (piemēram, domu karti, shēmas), veido sava teksta melnrakstu, to uzlabo un papildina. Apraksta pieredzētos notikumus, to dalībniekus un viņu lomas, atklājot savu attieksmi un emocijas.
VS.9.2.1.7. Apkopo vairākus tekstus un tos radoši izmanto sava teksta veidošanā, ievērojot autortiesības, un to publisko. Atbild uz jautājumiem.
VS.9.2.1.8. Uzņemas atbildību par savas runas un rakstu pratības pilnveidi. Patstāvīgi izvēlas un izmanto mācīšanās stratēģijas atbilstoši saziņas situācijai un mācību mērķiem.
VS.Li.3. Valodas ir sistēmiskas. Skaņas un rakstzīmes veido vārdus, vārdi veido teikumus un izteikumus. Radoši darbojoties ar skaņām, vārdiem un teikumiem, mēs veidojam izpratni par valodu un tās uzbūvi.
3.1. Valodas struktūra (teikums, vārds, burts, skaņa, simbols).
VS.9.3.1.1. Patstāvīgi izvēlas un izmanto dažādus tekstus, skaidrojošās vārdnīcas un citus avotus savas valodas sistēmas attīstīšanai.
VS.9.3.1.2. Pēta un apspriež apgūstamajai valodai raksturīgo ķermeņa valodu un intonāciju empātijas izteikšanai un citu attieksmes noskaidrošanai. Salīdzina to ar savu valodu/kultūru. Novērtē runātāja izrunas īpatnības.
VS.9.3.1.3. Salīdzina valodas sistēmu aprakstošos terminus dzimtajā un apgūstamajā valodā, analizē līdzīgu un atšķirīgu.
VS.9.3.1.4. No vārdiem un vārdu daļām (morfēmām) veido salikteņus un tos radoši lieto savā tekstā. Meklē un izmanto sinonīmus un antonīmus, noskaidro nozīmju atšķirības.
VS.9.3.1.5. Atpazīst vārdus pēc to uzbūves, vārdšķiras un teikumu veidus un klasificē tos pēc pazīmēm. Skaidro atšķirības to lietojumā.
VS.9.3.1.6. Pieraksta vārdus un frāzes, ko saprot, izsaka minējumus par to, ko nesaprot, noskaidro nesaprastā nozīmi.
VS.9.3.1.7. Savieno vārdus, vārdu grupas un teikumus, prasmīgi izmantojot dažādus saistītālvārdus, piemēram, "jo", "kad", "kas", "kur", lai veidotu loģiski saistītu tekstu. Apzināti lieto dažāda garuma pauzes runā un izvēlas atbilstošu interpunkciju savu domu izteikšanai rakstos.
VS.9.3.1.8. Veido dažādu veidu teikumus, radoši izmantojot apgūtos teikumu struktūras paraugus, atbilstošu vārdu kārtību vienkāršos un saliktos teikumos.
VS.9.3.1.9. Izvērtē un redīgē savus un citu tekstus (piemēram, piedāvā sinonīmus), izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.
VS.Li.4. Svešvalodu apguvē skolēns pilnveido savas svešvalodu prasmes un pakāpeniski pāriet no viena valodas apguves līmeņa uz nākamo.
VS.9.4.1. Beidzot 9. klasi, skolēns spēj saprast svarīgāko skaidros izteikumus literārā valodā par zināmiem tematiem tekstos, kas saistīti ar darbu, skolu, brīvo laiku. Spēj gandrīz vienmēr tikt galā situācijās, kādas var rasties, ceļojot pa vietām, kur runā apgūstamajā valodā. Spēj izveidot vienkāršu, saistītu tekstu par tuviem vai personīgi interesējošiem tematiem. Spēj aprakstīt pieredzēto, notikumus, sapņus, cerības un centienus, īsi pamatot un paskaidrot savus uzskatus, plānus (valodas apguves līmenis B1). Apgūstot otro svešvalodu no 4. klases, beidzot 9. klasi, atkarībā no izmantotā stundu skaita skolēns var sasniegt valodas prasmes A2–B1 līmeni. Atsevišķi valodas prasmes elementi var būt dažādos līmeņos.

2. pielikums.

Skolēnu snieguma līmeņu apraksti rakstīšanas un runāšanas uzdevumos svešvalodā, beidzot 9. klasi.

Rakstīšanas uzdevuma vērtēšanas kritēriji (20 punkti).

Vērtēšanas kritēriji	Snieguma apraksts, punkti					
Saturs un uzdevuma izpilde		Mēģinājums rakstīt par tematu, pārakstīts iedevuma teksts.	Daļēji uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, pārstāstot informāciju no iedevuma.	Pārsvārā uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, iespējama atkārtotāšanās vai novirze no uzdevuma nosacījumiem.	Uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, pamatojot savu viedokli ar atsevišķiem piemēriem.	Uzdevuma nosacījumiem un saziņas situācijai pilnībā atbilstošs teksta saturs, pamatojot savu viedokli ar atbilstošiem piemēriem.
Organizācija un teksteide	Teksts neatbilst uzdevuma nosacījumiem./ Teksta apjoms nesasniedz 50 vārdus.	Tekstā daži savstarpēji saistīti teikumi un daži noformējuma elementi. Domas virzība dažviet ir uztverama.	Uzdevumam daļēji atbilstošs teksta noformējums. Saistītātvārdi un rindkopas tikai daļēji atbilst teksta uzbūves principiem un satura izklāstam.	Uzdevumam pārsvārā atbilstošs teksta noformējums. Pārsvārā saistīts teksts; saistītātvārdi un rindkopas daļēji atbilst teksta uzbūves principiem un satura izklāstam.	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums. Saistīts teksts; saistītātvārdi un rindkopas pārsvārā atbilst teksta uzbūves principiem un satura izklāstam.	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums. Skaidrs un saistīts teksts; saistītātvārdi un rindkopas pilnībā atbilst teksta uzbūves principiem un satura izklāstam.
Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība		Ļoti ierobežoti valodas līdzekļi, izmanto vienkāršas iegauvētas frāzes.	Ierobežots savu vārdu krājums, izmanto iegauvētas frāzes un vienkāršas gramatikas struktūras, kas bieži atkārtojas.	Pietiekams vārdu krājums, lai izteiktos vienkāršā veidā, lietojot gramatiskās pamatstruktūras.	Uzdevuma izpildei un komunikācijai piemērots, pietiekami bagāts vārdu krājums un gramatiskās struktūras, kas pārsvārā izmanto atbilstoši kontekstam.	Efektīvai uzdevuma izpildei un skaidrai komunikācijai atbilstošs vārdu krājums un gramatiskās struktūras.
Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)		Valodas lietojums pārsvārā ir kļūdainis un tikai daļēji saprotams.	Valodas lietojums bieži ir kļūdainis un dažreiz traucē uztvert domu.	Valodas lietojums pamatā ir saprotams, lai gan ir teikumi vai vārdi, kas ir kļūdaini.	Valodas lietojums ir pamatā precīzs, nedaudzās nesistemātiskās kļūdas netraucē saprast rakstīto.	Valodas lietojums ir pārsvārā precīzs, nedaudzās kļūdas sarežģītākās struktūrās netraucē saprast rakstīto.
		0 punkti	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti

Runāšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji (25 punkti).

Vērtēšanas kritēriji		Snieguma apraksts, punkti					
Uzdevuma izpilde (10 punkti)	Monologruna (saistījums, pamatojums)	Nolasa atslēgvārdus vai savus pierakstus.	Ietver dažus uzdevuma nosacījumus. Sniedz galvenokārt atsevišķus, savstarpēji nesaistītus apgalvojumus.	Daļēji izpilda uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir daļēji saprotams, saistīts ar uzdevumā piedāvāto informāciju.	Pārsvārā izpilda uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir saprotams un daļēji pamatots.	Izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir pamatots. Runa pārsvārā ir saistīta.	Pilnībā izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir skaidrs un pamatots ar saziņas situācijai atbilstošiem piemēriem. Runa ir saistīta.
	Mijiedarbība informācijas nodošanā (jautājumu uzdošana, izpratne, sarunas uzturēšana, atbildes uz jautājumiem)	Nesniedz atbildi uz jautājumiem, neiesaistās sarunā.	Ietver dažus uzdevuma nosacījumus. Spēj uzturēt sarunu tikai ar intervētāja palīdzību. Atbild uz dažiem jautājumiem, izmantojot atsevišķus vārdus un vienkāršas frāzes.	Daļēji izpilda uzdevuma nosacījumus. Daļēji spēj uzturēt sarunu. Sniedz dažas īsas un vienkāršas atbildes, izmantojot iegaumētas frāzes.	Pārsvārā izpilda uzdevuma nosacījumus. Uzdod dažus jautājumus. Spēj uzturēt sarunu vienkāršā veidā. Atbild uz jautājumiem, sniedzot īsas un vienkāršas atbildes.	Izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Uzdod jautājumus. Iesaistās sarunā un uztur to. Atbild uz visiem jautājumiem, sniedzot atbilstošas atbildes.	Pilnībā izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Uzdod atbilstošus jautājumus. Aktīvi iesaistās sarunā un uztur to. Pārliecinoši atbild uz visiem jautājumiem, sniedzot izvērstas atbildes.
Vārdu krājums, gramatika, valodas plūdums un izruna (15 punkti)	Valodas bagātība (valodas apjoms, diapazons)	Valodas lietojums nepietiekams, lai novērtētu.	Lieto tikai elementāru vārdu un vienkāršas frāzes.	Bieži atkārto vienas un tās pašas frāzes, lai mēģinātu noformulēt domu.	Lieto ierobežotu vārdu krājumu, vienkāršus un vienveidīgus izteikumus par tematu, lai izteiktos un uzturētu sarunu.	Lieto pietiekamu vārdu krājumu un dažādas teikumu struktūras, lai spētu izteikties par tematu un uzturētu sarunu.	Izmanto piedāvātajai saziņas situācijai atbilstošus valodas līdzekļus. Prasmīgi lieto pietiekami bagātu vārdu krājumu, lai spētu izteikties par tematu un uzturētu sarunu.
	Valodas līdzekļu lietojuma pareizība (gramatiski pareizs un leksiski precīzs valodas lietojums)	Valodas lietojums nepietiekams, lai novērtētu.	Valodas līdzekļu lietojums ir tikai daļēji saprotams.	Izmanto biežāk lietotos valodas līdzekļus ar kļūdām, kuras dažreiz traucē uztvert teikto.	Diezgan pareizi izmanto biežāk lietotos valodas līdzekļus, kļūdas pārsvārā netraucē saziņai.	Pārsvārā pareizi lieto dažādas valodas līdzekļus, ne daudzās kļūdas un pārteikšanās netraucē saziņai.	Pareizi lieto dažādus valodas līdzekļus. Var pieļaut kļūdas, izsakot sarežģītākas domas un lietojot kompleksākas struktūras. Kļūdas netraucē saziņai.
	Valodas plūdums (izruna, uzsvāri, ritms un intonācija)	Valodas lietojums nepietiekams, lai novērtētu.	Runā izmanto ļoti īsus, izolētus izteikumus.	Runā ar pauzēm, izmantojot atsevišķus izteikumus. Izrunas kļūdas var traucēt uztvert domu.	Runā saprotami, dažreiz ar vilcināšanos, meklējot vārdus. Izrunas kļūdas pārsvārā nekavē izpratni.	Runā diezgan tekoši un saprotami. Izvēloties piemērotus izteikumus, iespējamas pauzes nevietā. Izrunā iespējamas nelielas kļūdas, kas nekavē izpratni.	Runā pietiekami tekoši un saprotami. Izvēloties piemērotus izteikumus, iespējamas pauzes. Izrunā iespējamas nelielas kļūdas.
		0 punkti	1 punkts	2 punkti	3 punkti	4 punkti	5 punkti

3. pielikums.

Valsts pārbaudes darba programmā un valsts pārbaudes darba paraugā lietotie kodi.

Atsaucei uz standartu¹ mācību priekšmetu kursu programmu paraugos izmantoti šādi plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu (SR) un lielo ideju (Li) kodi. (Standarta pielikumi, kuros lietoti šie kodi, atrodami [Skola2030 tīmekļa vietnē](#).)

SR kodi

Piemērs:

VL. Mācību joma (visu mācību jomu apzīmējumus sk. tabulā)	VL.O.2.1. O. Kursa apguves līmenis (visu kursu apguves līmeņu apzīmējumus sk. tabulā)	2.1. Mācību jomas SR kārtas numurs standartā			
		<table border="1"> <tr> <td>2.1. Izvēlas, atlasa un izmanto informāciju no dažādiem avotiem sava teksta izveidei saskaņā ar konkrētajām vajadzībām un mācību mērķiem.</td> <td>2.1. Lai daudzpusīgi izzinātu noteiktu problēmu, jautājumu vai tematu un veidotu savu tekstu, mērķtiecīgi izvēlas, kārtā, analizē un vērtē informāciju, salīdzinot dažādos avotos publicēto tekstu saturu un tajos izmantotos valodas līdzekļus.</td> <td>2.1. Pēta valodas un literatūras jautājumu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos, lai pēc noteiktiem kritērijiem izvērtētu informāciju un veidotu spriedumus par šo ziņu kvalitāti, aktualitāti un izmantojamību savu tekstu izveidei.</td> </tr> </table>	2.1. Izvēlas, atlasa un izmanto informāciju no dažādiem avotiem sava teksta izveidei saskaņā ar konkrētajām vajadzībām un mācību mērķiem.	2.1. Lai daudzpusīgi izzinātu noteiktu problēmu, jautājumu vai tematu un veidotu savu tekstu, mērķtiecīgi izvēlas, kārtā, analizē un vērtē informāciju, salīdzinot dažādos avotos publicēto tekstu saturu un tajos izmantotos valodas līdzekļus.	2.1. Pēta valodas un literatūras jautājumu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos, lai pēc noteiktiem kritērijiem izvērtētu informāciju un veidotu spriedumus par šo ziņu kvalitāti, aktualitāti un izmantojamību savu tekstu izveidei.
2.1. Izvēlas, atlasa un izmanto informāciju no dažādiem avotiem sava teksta izveidei saskaņā ar konkrētajām vajadzībām un mācību mērķiem.	2.1. Lai daudzpusīgi izzinātu noteiktu problēmu, jautājumu vai tematu un veidotu savu tekstu, mērķtiecīgi izvēlas, kārtā, analizē un vērtē informāciju, salīdzinot dažādos avotos publicēto tekstu saturu un tajos izmantotos valodas līdzekļus.	2.1. Pēta valodas un literatūras jautājumu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos, lai pēc noteiktiem kritērijiem izvērtētu informāciju un veidotu spriedumus par šo ziņu kvalitāti, aktualitāti un izmantojamību savu tekstu izveidei.			

Li kodi

Piemērs:

VSK. Vispārējās vidējās izglītības pakāpe	VSK.S.Li.6. S. Mācību joma	Li.6. Mācību jomas SR kārtas numurs standartā	
		<table border="1"> <tr> <td>6. Jebkurš informācijas avots, kas ataino norises sabiedrībā pagātnē un mūsdienās, ir vērtējams kritiski.</td> </tr> </table>	6. Jebkurš informācijas avots, kas ataino norises sabiedrībā pagātnē un mūsdienās, ir vērtējams kritiski.
6. Jebkurš informācijas avots, kas ataino norises sabiedrībā pagātnē un mūsdienās, ir vērtējams kritiski.			

Kursu apguves līmeņu apzīmējumi

V	Vispārīgais līmenis
O	Optimālais līmenis
A	Augstākais līmenis

Mācību jomu apzīmējumi

V	Valodu mācību joma	
	VL	Latviešu valoda
	VS	Svešvaloda
K	Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību joma	
S	Sociālā un pilsoniskā mācību joma	
D	Dabaszinātņu mācību joma	
M	Matemātikas mācību joma	
T	Tehnoloģiju mācību joma	
F	Veselības, drošības un fiziskās aktivitātes mācību joma	

¹ Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumi Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem".

**DOMĀT.
DARĪT.
ZINĀT.**

Valsts izglītības satura centra īstenotā projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" mērķis ir izstrādāt, aprobēt un pēctecīgi ieviest Latvijā tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācīšanai, lai skolēni gūtu dzīvei 21. gadsimtā nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes.

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ